MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA MAI ANUL 2023

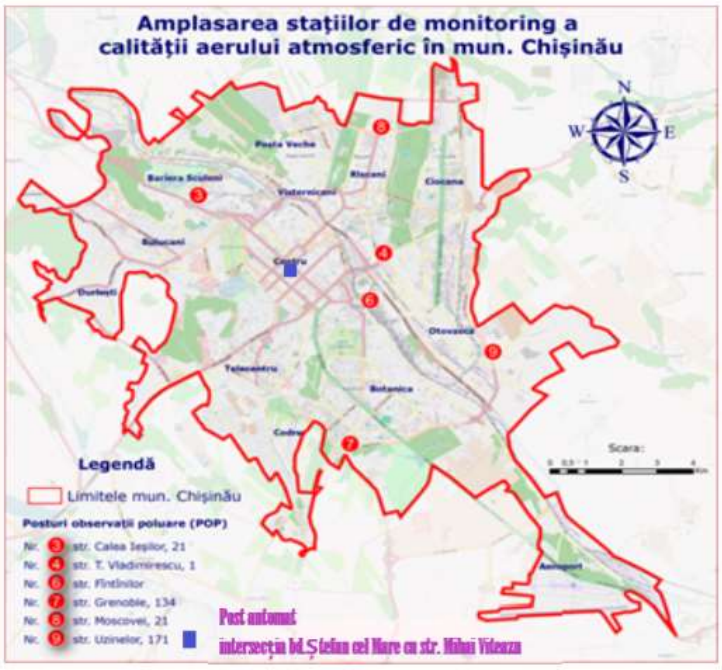
Laboratorul de Referinţă de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol și radioactivitatea mediului pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform *schemei de difuzare* întocmite pentru anul 2023 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influenţa condiţiilor meteorologice

În luna mai, anul 2023 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) şi nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna mai, 2023

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{md}$), mg/mc	**Nr. de zile cu depăşiri ale CMA$_{md}$**	**Cea mai mare valoare şi data înregistrării**		**Valoarea medie**	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{mm}$), mg/mc*	**Valoarea maximă**	**Numărul de depăşiri ale CMA$_{mm}$**
Suspensii solide	*0,15*	-	-	-	-	*0,5*	1,4	1
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	25	2,2	16.05	1,5	*0,085*	1,5	139
Monoxid de azot (NO)	*0,06*	10	1,9	13.05	-	*0,40*	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	*0,003*	10	2,6	17.05	1,3	*0,01*	1,9	11
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	6	1.8	02.05	-	*0,035*	-	-

Staţia automată de tip trafic

În mun. Chișinău, în *intersecția bd. Ștefan cel Mare și Sfânt* cu *str. Mihai Viteazul* a fost instalată prima *staţie automată* de monitorizare a calității aerului *în regim online* din Republica Moldova, donată prin intermediul GIZ, de către Guvernul German. Staţia monitorizează calitatea aerului influențată de emisiile provenite de la traficul auto și este prima staţie de monitorizare a calității aerului din Moldova care îndeplinește cerinţele UE.

În cadrul staţiei pe parcursul lunii aprilie au fost monitorizaţi următorii 5 parametri: *particulele în suspensie (praf) - PM10, dioxidul de sulf, ozonul, monoxidul de carbon şi dioxidul de azot.*

Calitatea aerului atmosferic monitorizat la staţia automată de tip trafic în luna mai, 2023

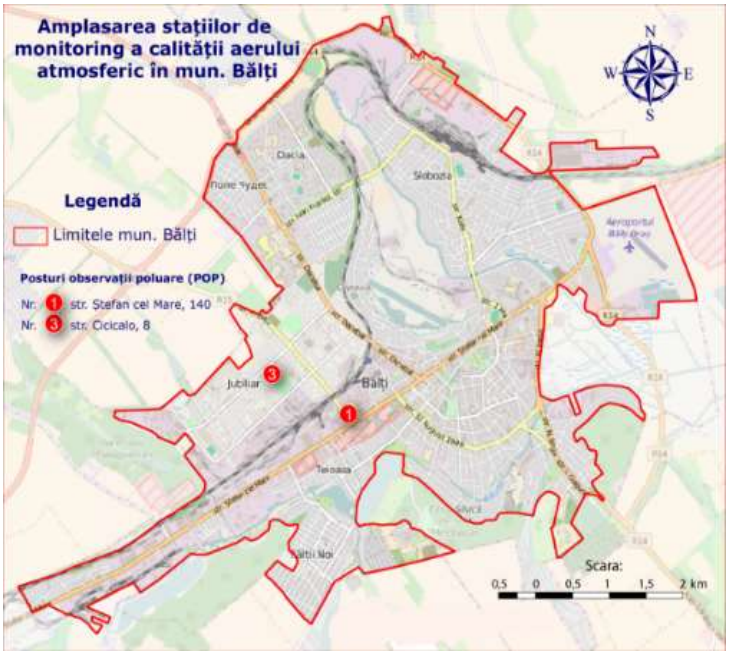
Poluantul monitorizat	Cea mai mare valoare zilnică şi zilele cînd s-a înregistrat		Numărul de zile cu depăşiri ale valorilor limită	*Valoarea limită**	
Particule în suspensie PM10 (***media***/24 ore) - µg/m³	36	19.05	-	24 ore	50 µg/m³
				1 an calendaristic	40 µg/m³
Dioxid de sulf (SO_2) (***media***/24 ore) - µg/m³	9	23.05	-	1 oră	350 µg/m³
				24 ore	125 µg/m³
Ozon (O_3) (***maxima zilnică*** dintre mediile pe 8 ore) - µg/m³	103	14.05	-	Valoarea maximă zilnică a mediei pe 8 ore	120 µg/m³
Monoxid de carbon (CO) (***maxima zilnică*** dintre mediile pe 8 ore) - mg/m³	0,425	14.05	-	Valoarea maximă zilnică a mediei pe 8 ore	10 mg/m³
Dioxid de azot (NO_2) (***medie***/1 oră) - µg/m³	87	18.05	-	1 oră	200 µg/m³
				1 an calendaristic	40 µg/m³

*****_valorile limită sunt stabilite conform Directivei 2008/50/CE, privind calitatea aerului înconjurător şi un aer mai curat pentru Europa._

Municipiul Bălți.

Investigații asupra calității aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfați solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staționare de observații - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* și *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigațiilor de laborator s-au constatat următoarele depășiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna mai, 2023

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{md}$), mg/mc	**Nr. de zile cu depăşiri ale CMA$_{md}$**	**Cea mai mare valoare şi data înregistrării**		**Valoarea medie**	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{mm}$), mg/mc*	**Valoarea maximă**	**Numărul de depăşiri ale CMA$_{mm}$**
Suspensii solide	*0,15*	14	1,9	17.05	1,3	*0,5*	1,2	1
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	25	2,4	18.05	1,8	*0,085*	1,6	34
Fenol (C_6H_5OH)	*0,003*	2	1,3	17.05	-	*0,01*	-	-
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	16	1,7	18.05	1,3	*0,035*	-	-

Pe parcursul lunii mai, conform estimării stării climatice în mun. Chișinău și Bălți s-a constatat, că factorii meteorologici nefavorabili atestați *(influența sectorului cald, prezența inversiunii termice de la sol, vântul slab ziua și în cursul nopții)* au dus la acumularea poluanţilor în aer. Vântul slab s-a atestat în decursul a 18 zile în mun Chișinău și a 22 zile în mun. Bălți. Inversiunea termică de la sol (stratului de reținere) în combinație cu vântul slab din orele nocturne şi ale dimineţii s-a atestat în decursul a 7 zile în mun. Chișinău, 18 zile în mun. Bălţi.

Cele mai înalte valori ale *concentrației medii zilnice* au înregistrat *fenolul* în mun. Chișinău pe data de 17 mai, iar în mun. Bălți *dioxidul de azot* pe data de 18 mai.

Evaluarea lunară denotă, că nivelul de poluare a aerului atmosferic în municipiile monitorizate s-a *atestat* ca ***înalt.***

Cea mai mare *frecvență* a depășirilor CMA$_{mm}$ *privind separat nocivele* a marcat *dioxidul de azot* în mun. Chișinău la posturile de observații nr. 4 și 7, iar în mun. Bălți - la postul nr.1.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvență a *condițiilor meteorologice nefavorabile* pentru dispersia poluanților din aerul atmosferic pe teritoriul țării este posibilă în a *doua decadă a lunii iunie.*

Nivelul radioactivităţii mediului

În luna mai a anului 2023 pe teritoriul republicii s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00} la 7 staţii (Soroca, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat,). De asemenea la 5 staţii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Cahul, Ştefan Vodă) s-au efectuat observaţii asupra parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la Punctele de monitoring radiologic amplasate la staţii meteorologice de pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei - gama* au variat:

- ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 0,10 µSv/h (st. Soroca), maxima 0,16 µSv/h (st. Briceni, Bălţi);
- ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Bălţata, Chișinău) în limitele: minima 0,08 µSv/h (st. Bălţata), maxima 0,16 µSv/h (st. Chișinău);

Detector de tip MIRA

la Sud (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Comrat, Cahul) în limitele: minima 0,09 µSv/h (st. Leova), maxima 0,19 µSv/h (st. Leova).

La staţia meteorologică Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 0,10 – 0,16 µSv/h.

****Notă: Limita de avertizare – 0,25 µSv/h (microSievert/h) în conformitate*** cu normele fundamentale nr. 06.5.3.3.4 din 27.02.2001 de radioprotecție. Cerințe și reguli igienice NFRP - 2000 (Normele Fundamentale de Radioprotecție) stabilite de **Ministerul Sănătății.**

Pentru determinarea *radionuclizilor telurici* şi *tehnogeni* în componentele mediului s-au analizat probele de aerosoli atmosferici, depuneri atmosferice, cît şi probele de sol necultivat colectate de pe teritoriul republicii, concentraţiile radionuclizilor tehnogeni atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

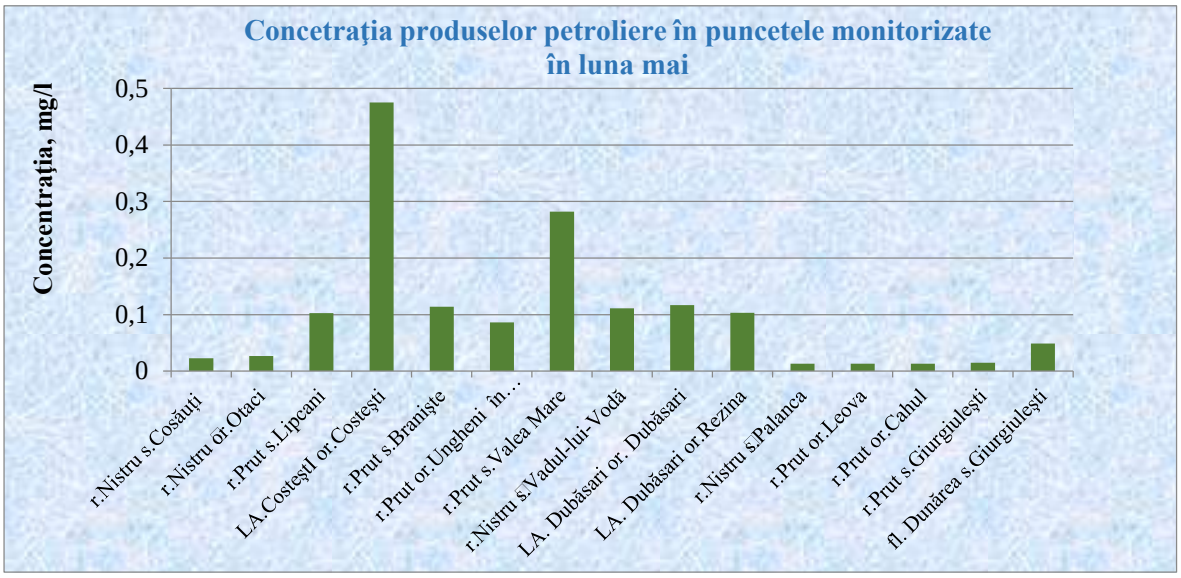
Pe parcursul lunii mai a anului 2023 monitorizarea hidrochimică a apei s-a exercitat în 15 probe colectate din secțiunile de control a 3 rîuri și 3 lacuri de acumulare: **fl. Dunărea** – s. Giurgiulești; **r. Nistru** – s. Otaci, s. Cosăuţi-or. Soroca amonte, or. Vadul lui Vodă, s. Palanca; *LA Dubăsari* – or. Dubăsari, or. Rezina; **r. Prut** – or. Lipcani, s. Branişte, or. Ungheni amonte, s. Valea Mare, or. Leova, or. Cahul şi s. Giurgiulești; *LA Costeşti* - or. Costeşti.

În cadrul Laboratorului pentru Calitatea Apei s-au efectuat analize pentru determinarea a 30 indicatori fizico-chimici: regimul de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc. Ca rezultat al investigațiilor de laborator efectuate pe parcursul lunii mai au fost identificate concentrații mai înalte pentru *produsele petroliere* în:

- r. Prut – s. Branişte (0,114 mg/l), s. Valea Mare (0,282 mg/l)
- LA Costeşti – or. Costeşti (0,475 mg/l)
- r. Nistru – or. Vadul lui Vodă (0,111 mg/l)
- LA Dubăsari – or. Dubăsari (0,117 mg/l)

− LA Dubăsari – or. Rezina (0,103 mg/l)

De asemenea în rîul Prut – or. Leova şi or. Cahul au fost înregistrate concentrații mai înalte pentru *fosforul mineral*.

Privind conținutul *fierului total* în probele de apă analizate se observă o concentrație mai sporită în rîul Prut.

Calitatea solului

Pe parcursul lunii mai au fost efectuate analize de determinarea *azotului total, azotului nitric, azotului amoniacal, fosfoului şi potasiului mobil, calciului şi magneziului schimbabili* din solurile com. Albota de Jos, r-ul Taraclia, s. Floreni, r-ul Aneni-Noi, s. Petrunea, r-ul Glodeni.

Conţinutul *azotului total* după metoda Kjeldahl în sol au variat de la 566 mgN/kg pînă la 1019 mgN/kg. Valorile azotului nitric din terenurile sus menționate variază de la 0,36 mgN-NO_3/kg pînă la 2,94 mgN-NO_3/kg, iar valorile azotului amoniacal variază de la 0,35 pînă la 1,67 mg *N- NH4+*/kg.

Aprecierea stării de aprovizionare a solului cu *potasiu şi fosfor* a fost efectuată prin determinarea după metoda Macighin. Potasiul mobil s-a caracterizat în solurile investigate printr-un conţinut moderat - optim - 46% (193 - 291 mgK_2O/ kg) predominant în com. Albota de Jos r-ul Taraclia şi foarte ridicat – 53% (502 – 800 mgK_2O/kg) mai ales în solurile s. Floreni r-ul Aneni-Noi și s. Petrunea r-ul Glodeni, iar f*osforul* s-a distribuit în modul următor: 60% - foarte scăzut (1,63 - 9,94 mgP_2O_5/kg); 20% - conţinut moderat (16,69 - 30,36mgP_2O_5/kg); 20% - foarte ridicată (61,76- 80,81mg P_2O_5/kg).

Conţinutul de *calciu şi magneziu* în solurile de pe cîmpurile monitorizate a variat de la *scăzu*t pînă la *optim*, valorile calciului înregistrîndu-se de la 13,94 mmol/100g pînă la 21,28 mmol/100g, iar cele ale magneziului de la 1,55 mmol/100g pînă la 4,23 mmol/100g.